

[Udenrigsministeren]

Det er en udtalelse, der således ligger helt på linie med de overvejelser, som regeringen gør sig i dette spørgsmål. Allerede i begyndelsen af februar blev Folketingets partier jo orienteret om regeringens overvejelser om en gradvis ophævelse af de nationale danske sanktioner. Og på det møde, vi havde i Det Udenrigspolitiske Nævn den 8. februar, var der bred tilslutning til regeringens forslag om øjeblikkelig afskaffelse af begrænsningerne på kontakter med Sydafrika. Det betyder i praksis, at de detaljerede retningslinier for administrationen af visumpligten afskaffes.

Ud over det forestiller regeringen sig en gradvis ophævelse af de økonomiske sanktioner, og det kunne f.eks. ske i to faser. Den første fase kunne eksempelvis omhandle ophævelse af loven om forbud mod nye danske investeringer i Sydafrika og en undtagelse af tjenesteydelser fra den danske handelsembargo. Et sådant skridt ville være en naturlig følge af, at EF har ophævet sit investeringsforbud.

Nok så væsentligt synes jeg det er, at det også ville bidrage godt til at få gang i den økonomiske udvikling i Sydafrika, og det ville dermed gavne ikke mindst den sorte befolkning. Hertil kommer, at vi ville give dansk erhvervsliv konkurrencevilkår, som svarer til dem, der gælder for dets konkurrenter i de øvrige EF-lande. I den forbindelse skal man også huske på, at de øvrige EF-lande ikke har indført en handelsembargo over for Sydafrika som den, vi har i Danmark.

Endelig ville et sådant skridt betyde, at dansk erhvervsliv kunne begynde at forberede sig på den ophævelse af embargoen på vareområdet, som der formentlig og forhåbentlig vil blive skabt grundlag for i nær fremtid.

Ophævelse af de resterende handelsrestriktioner forestiller regeringen sig gennemført i en anden fase, og det skulle ske på grundlag af en samlet politisk vurdering af udviklingen i Sydafrika.

Men et konkret skridt, som det efter regeringens opfattelse vil være rigtigt og rimeligt at se på hurtigt, kunne være en undtagelse af enklaven Walvis Bay fra den økonomiske sanktionspolitik over for Sydafrika. Sagen er nemlig den, at den namibiske regering ser positivt på et sådant skridt, der især ville være til gavn for Namibia, uden at der hermed er taget stilling til enklaven Walvis Bays fremtidige status.

Men som det er fremgået, lægger regeringen altså op til en gradvis ophævelse af de økonomiske sanktioner mod Sydafrika i takt med afskaffelsen af apartheidsystemet. Vi ser frem til en fortsat drøftelse af dette spørgsmål med Folketingets partier, og det kan jo bl.a. ske under udvalgsbehandlingen af det lovforslag, som CD og Fremskridtspartiet har fremsat.

Også i relation til en sådan drøftelse vil jeg gerne komme med et par kommentarer til ANC's holdning i sanktionsspørgsmålet og til formålet med den danske sanktionslovgivning.

Jeg har noteret mig, at ANC i organisationens officielle erklæringer opfordrer til en fastholdelse af sanktionerne over for Sydafrika, indtil udviklingen er bragt længere frem. Det er klart, at vi skal lytte med særlig interesse til ANC's synspunkter, men der er ikke og kan ikke være tale om, at vi sætter den danske politik i pant hos ANC.

Der er også indikationer af, at ANC's officielle tilkendegivelser er fremsat i forventning af resultatet af aktuelle interne overvejelser i ANC om en revideret sanktionspolitik. Det bør heller ikke forbigås, at ANC's officielle politik i sanktionsspørgsmålet jo ret beset er i modstrid med organisationens gentagne understregninger af behovet for at få skabt en økonomisk vækst i Sydafrika for at få udlignet alle de sociale og økonomiske forskelle.

Så er der formålet. Jeg vil minde om, at formålet med i sin tid at indføre sanktioner over for Sydafrika var dobbelt. Det var at sende det signal til den sydafrikanske regering, at den stod isoleret, og det var at søge at tvinge regeringen til forhandlingsbordet med henblik på fredelig afskaffelse af apartheidsystemet. Det var de to formål.

Det folketingsflertal, som i december 1985 vedtog folketingsbeslutningen om en yderligere skærpelse af sanktionerne over for Sydafrika, udtrykte det på følgende måde i bemærkningerne til beslutningsforslaget: Sanktioner bør iværksættes over for Sydafrika »for derigennem at være med til at presse regeringen til at opgive sin racistiske politik.«

Det er indlysende, at det første formål, dette med at isolere den sydafrikanske regering, ikke længere er aktuelt. Derfor må spørgsmålet om ophævelse af sanktionerne afhænge af en politisk vurdering af, hvorvidt det apartheidssystem, der jo hviler på lovgivning, afskaffes. Jeg vil op-